

Literatura Catalana Contemporània

Codi: 103078

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Foguet Boreu

Correu electrònic: Francesc.Foguet@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Recomanem vivament a les estudiants que aprofitin les vacances i el temps lliure per llegir els clàssics catalans contemporanis.

Objectius

L'assignatura, de caràcter optatiu i quadrimestral, es programa en la menció de Periodisme especialitzat en cultura i societat (quart curs). El seu objectiu formatiu és que l'estudiant, a més de gaudir de la lectura, sàpiga contextualitzar els grans corrents de la literatura catalana contemporània en relació amb les tradicions literàries universals. Així mateix, l'estudiant ha de conèixer-ne els autors i les obres més rellevants i ha de familiaritzar-se amb la bibliografia fonamental del període i amb les estratègies de lectura que li permetin d'elaborar un discurs crític.

Competències

- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Expressar-se amb fluïdesa i eficàcia comunicativa en les dues llengües oficials oralment i per escrit.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
2. Demostrar que coneix el context cultural català, espanyol i europeu i aplicar-lo a l'estudi dels moviments literaris contemporanis, especialment a través de les col·laboracions d'escriptors professionals en la premsa.
3. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.

4. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
5. Expressar-se amb fluïdesa i eficàcia comunicativa a la llengua catalana oralment i per escrit, i saber aprofitar els recursos lingüístics i literaris més adequats als diferents mitjans de comunicació.
6. Llegir i analitzar textos i documents especialitzats de qualsevol tema rellevant i saber resumir-los o adaptar-los mitjançant un llenguatge o lèxic comprensible per a un públic majoritari.

Continguts

1. La postguerra (1939-1959). La ruptura del franquisme i la represa cultural i literària. Periodització (1939-1946-1959). Descripció històrica i cultural

1.1. La poesia. Predomini i funció. L'adaptació de la poètica postsimbolista (Josep Carner, Carles Riba, J. V. Foix, Màrius Torres, Joan Vinyoli). La tradició d'avantguarda (Joan Brossa, Josep Palau i Fabre). "Realisme" i desmitificació (Pere Quart, Jordi Sarsanedas, Vicent Andrés Estellés, Miquel Martí i Pol). Poesia i mite (Salvador Espriu, Agustí Bartra).

1.2. La narrativa. L'impacte de l'exili. La represa. Continuïtat i evolució dels models de preguerra (Carles Soldevila, Miquel Llor, Sebastià Juan Arbó). La incidència de l'exili: entre el realisme testimonial i el mite (Agustí Bartra, Vicenç Riera Llorca, Lluís Ferran de Pol, C. A. Jordana, Pere Calders). La novel·la catòlica (de Joan Sales a Blai Bonet). La narrativa fantàstica (Joan Peruchó). El conte (Jordi Sarsanedas, Pere Calders).

1.3. El teatre. Procés de represa. Teatre professional i teatre independent. La reformulació dels esquemes tradicionals (Josep M. de Sagarra, Joan Oliver). Vies d'experimentació (Manuel de Pedrolo i el teatre de l'absurd, Joan Brossa i la poesia escènica). El teatre de Salvador Espriu.

1.4. L'assaig i la prosa no imaginativa: memorialisme, crònica periodística, etc. (Josep Pla, Gaziol).

2. El Realisme Històric (1959-1968) com a programa de transformacions i com a estètica. L'intent de configuració d'un moviment literari i les propostes alternatives. Descripció històrica i cultural

2.1. La poesia. Continuïtat i evolució dels models anteriors (Salvador Espriu i Pere Quart). Els diversos models de "realisme": de Francesc Vallverdú a Miquel Bauçà. El cas de Gabriel Ferrater.

2.2. La narrativa. Els models de Llorenç Villalonga i Mercè Rodoreda. Les diverses utilitzacions del realisme: Manuel de Pedrolo, Baltasar Porcel, Josep M. Espinàs i M. Aurèlia Capmany.

2.3. El teatre. Esforços institucionalitzadors des del teatre independent. Brecht i el "teatre èpic". Les propostes de Ricard Salvat, Feliu Formosa i Jaume Melendres.

2.4. L'assaig i la prosa no imaginativa: Josep Pla i la revisió de la seva obra. Joan Fuster.

3. La dècada dels setanta i les derivacions posteriors. La "generació" dels 70 i els nous models literaris. Un nou intent d'institucionalització de la cultura

3.1. La poesia. Varietat de poètiques. El concepte de "poesia de l'experiència" i les propostes de Narcís Comadira i Francesc Parcerisas. Una represa de la poètica postsimbolista (Pere Gimferrer). La recuperació de Miquel Martí i Pol. La diversitat posterior i el concepte de postmodernitat.

3.2. La narrativa. Les noves veus i la progressiva consolidació (Terenci Moix, Carme Riera, Jaume Cabré, Quim Monzó, Montserrat Roig). Referents històrics i novel·la de gènere (de Jaume Fuster a Jesús Moncada). Les darreres tendències.

3.3. El teatre. Entre l'espai escènic (Els Joglars, Comediants) i el text teatral (Josep M. Benet, Jordi Teixidor, Rodolf Sirera, Manuel Molins). La via institucional, les estratègies comercials i les propostes alternatives: del Teatre Nacional a l'obrador de la Sala Beckett: Sergi Belbel, Jordi Galceran, Lluïsa Cunillé. Dagoll Dagom i els límits del teatre musical.

* El contingut de l'assignatura és sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere.

Metodologia

Les tres hores de cada dia de classe es distribueixen en sessions teòriques (1 h.) i pràctiques (2 h.) segons la tipologia i la temporalització següents:

Sessió 1: presentació de l'assignatura

Sessió 2: classe teòrica i monogràfic dedicat a Josep Pla

Sessió 3: classe teòrica i monogràfic dedicat a Salvador Espriu

Sessió 4: classe teòrica, exposicions de llibres i monogràfic dedicat a Pere Calders

Sessió 5: classe teòrica, exposicions de llibres i monogràfic dedicat a Joan Fuster

Sessió 6: classe teòrica, exposicions de llibres i monogràfic dedicat a Manuel de Pedrolo

Sessió 7: classe teòrica, exposicions de llibres i seminari de lectura de l'obra d'Aurora Bertrana

Sessió 8: classe teòrica, exposicions de llibres i seminari de lectura de l'obra de Mercè Rodoreda

Sessió 9: classe teòrica, exposicions de llibres i seminari de lectura de l'obra de Maria Aurèlia Capmany

Sessió 10: classe teòrica, exposicions de llibres i seminari de lectura de l'obra de Montserrat Roig

Sessió 11: classe teòrica, exposicions de llibres i seminari de lectura de l'obra de Maria Mercè Marçal

Sessió 12: classe teòrica, exposicions de llibres i presentació de treballs de grup

Sessió 13: classe teòrica, exposicions de llibres i presentació de treballs de grup

Sessió 14: classe teòrica, exposicions de llibres i presentació de treballs de grup

Sessió 15: prova escrita

Lectures del curs

1. Aurora Bertrana, *Tres presoners* (1957)

2. Mercè Rodoreda, *Jardí vora el mar* (1967)

3. Maria Aurèlia Capmany, *Preguntes i respostes sobre la vida i la mort de Francesc Layret, advocat dels obrers de Catalunya* (1970)

4. Montserrat Roig, *El temps de les cireres* (1976)

5. Maria Mercè Marçal, *Cau de llunes* (1977)

* Cal que el dia del seminari de cada lectura l'estudiant vingui a classe amb el llibre a les mans, l'obra llegida i les notes de lectura a punt per intervenir activament en el debat.

Edicions recents

1. Bertrana, Aurora, *Tres presoners*, Barcelona, Club Editor, 2007.

2. Rodoreda, Mercè, *Jardí vora el mar*, Barcelona, Club Editor, 2010.

3. Capmany, Maria Aurèlia, *Preguntes i respostes sobre la vida i la mort de Francesc Layret, advocat dels obrers de Catalunya*, Tarragona, Arola, 2011.

4. Roig, Montserrat, *El temps de les cireres*, Barcelona, Edicions 62, 2016.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6
Seminaris especialitzats	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Presentació de treballs i debat	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Autònomes			
Treball autònom de l'estudiant	102	4,08	1, 2, 3, 4, 5, 6

Avaluació

1. Continuada

1.1. Una exposició oral, a classe, sobre una obra literària del període (excepte les consignades com a lectures de curs). Cal fer-ne un comentari crític durant 10 minuts aproximadament. 5 %

1.2. Un qüestionari de lectura sobre les cinc obres prescriptives. 10 %

1.3. Una ressenya d'un dels llibres de lectura obligatòria. Extensió: 2100 caràcters amb espais. Cal lliurar-la en paper. 25 %

1.4. Una actitud receptiva i participativa a classe. 10 %

2. Final

2.1. Un treball en grups de 2 alumnes: una entrevista en profunditat a un escriptor actual, que caldrà presentar a classe en format audiovisual (15 minuts) i debat posterior. 25 %

2.2. Una prova escrita sobre la part teòrica, en què caldrà respondre una pregunta oberta sobre un aspecte del temari i un comentari crític d'un fragment de les lectures comentades a classe. També inclourà diverses preguntes breus sobre els treballs de grup presentats a l'aula. 25 %

Per superar l'assignatura, caldrà que l'estudiant segueixi fil per randa aquesta avaluació en els terminis previstos. En cas contrari, serà considerat NO AVALUABLE. No s'admetran treballs presentats fora de termini. Qualsevol forma de plagi total o parcial suposarà un suspens immediat.

Només podran acollir-se a la reavaluació les estudiants que tinguin una mitjana de curs superior a 3,5 i inferior a 5. En aquest cas, l'estudiant haurà de passar una prova escrita sobre els continguts de l'assignatura.

Calendari

1. Exposicions de llibres: sessions 4-14

2. Lliurament de les ressenyes i qüestionari de lectura: sessió 7

3. Presentació de treballs en grup: sessió 12-14

4. Prova escrita: sessió 15

Nota sobre l'entrevista

Els objectius de l'entrevista a un escriptor o a una escriptora haurien de ser, si més no:

- 1) donar a conèixer la trajectòria i les constants més destacades de l'obra literària de la persona entrevistada, i
- 2) comentar a fons el sentit de les seves obres, a partir d'una documentació prèvia com més aprofundida i exhaustiva millor (lectura d'obres, recerca d'informació sobre l'autor, etc.).

Cal que vetlleu que la presentació sigui atractiva i que el visionat funcioni tècnicament. Un cop fetes, les entrevistes s'han de publicar en un portal virtual per poder-les recuperar a classe i evitar problemes tècnics.

Podeu entrevistar qualsevol escriptor en actiu que formi part de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (<http://www.escriptors.cat/>).

Podeu inspirar-vos en els referents periodístics següents: Montserrat Roig, Josep M. Espinàs, Baltasar Porcel o Bernard Pivot. Es valorarà sobretot el contingut, la cohesió i la coherència del resultat.

Criteris de qualificació

1. Ressenya i exposició oral: capacitat d'aprofundiment crític, anàlisi i escriptura / expressió acurades.
2. Intervenció a classe: participació en el debat, lectures crítiques i consultes pertinents.
3. Treball de grup: documentació, profunditat i coherència de l'entrevista.
4. Prova escrita: capacitat d'anàlisi i síntesi, relació d'idees, escriptura acurada.

Procediments d'avaluació

L'avaluació dels qüestionaris de lectura i de les ressenyes es farà de manera personalitzada i també es valoraran a l'aula els resultats globals: en el primer cas, es comentaran els errors i els encerts en les respostes; en el segon cas, els aspectes positius i els millorables de la ressenya. Pel que fa a les exposicions en grup, s'incentivarà una debat posterior i s'avaluarà cada grup d'acord amb els criteris esmentats. Pel que fa al calendari d'aquestes activitats, vegeu més amunt. La revisió de les notes finals es durà a terme de manera presencial i personalitzada al despatx del professor.

L'estudiant que realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat,...) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats, la qualificació final de l'assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1 comentari de text	25 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6
Exposició oral	15 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6
Intervencions en seminaris	10%	0	0	3, 5
Prova escrita	25 %	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6
Treball en grup	25 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6

Bibliografia

Autors Diversos, *Història de la literatura catalana*, 4 vols., Barcelona: Edicions 62 / Orbis, 1984.

Glòria Bordons, Jaume Subirana (eds.), *Literatura catalana contemporània*, Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta / Proa, 1999.

Enric Bou (dir.), *Nou diccionari 62 de la literatura catalana*, Barcelona: Edicions 62, 2000.

Enric Bou (dir.), *Panorama crític de la literatura catalana. Volum VI - Segle XX. De la postguerra a l'actualitat*, Barcelona: Vicens Vives, 2009.

Àlex Broch (dir.), *Diccionari de la literatura catalana*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2008.

Jordi Castellanos (ed.), *Guia de literatura catalana contemporània*, Barcelona: Edicions 62, 1973.

Joan Fuster, *Literatura catalana contemporània*, Barcelona: Curial, 1972.

Josep M. Llompart, *La literatura moderna a les Balears*, Palma de Mallorca: Editorial Moll, 1964.

Albert Manent, *La literatura catalana a l'exili*, 2a ed., Barcelona: Curial, 1989.

Joaquim Molas (dir.), *Història de la literatura catalana. Part moderna*, vols. VIII. IX, X i XI, Barcelona: Ariel, 1986-1987.

Vicent Simbor, *Els fonaments de la literatura contemporània al País Valencià (1900-1939)*, Barcelona: Institut de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988.

Sobre la literatura catalana actual

Broch, Àlex; Cornudella, Joan (cur.), *Poesia catalana avui. 2000-2015*, Juneda, Fonoll, 2016.

Broch, Àlex; Cornudella, Joan (cur.), *Novel·la catalana avui. 2000-2016*, Juneda, Fonoll, 2017.

Broch, Àlex; Cornudella, Joan; Foguet, Francesc (cur.), *Teatre català avui. 2000-2017*, Juneda, Fonoll, 2018.

Camps, Josep; Dasca, Maria (cur.), *La narrativa catalana al segle XXI. Balanç crític*, Barcelona, Societat Catalana de Llengua i Literatura (filial de l'IEC), 2019.

Gassol, Olívia; Bagur, Òscar (cur.), *La poesia catalana al segle XXI. Balanç crític*, Barcelona, Societat Catalana de Llengua i Literatura (filial de l'IEC), 2018.

Webgrafia bàsica

Traces. Bases de dades de llengua i literatura catalanes <http://traces.uab.cat/>

Altres recursos <http://www.traces.uab.es/tracesbd/altresrecursos/literatura.html>